

ESAS NO : 2024/344

KARAR NO : 2024/651

ST NAF YOLUNABA VURAN (DAVACI)

: Van Çevre Tarihî Eserleri Koruma Ara tırma ve Geli tirme Derne i

VEK L

: Av. Jiyan ÖZKAPLAN

-UETS[16323-23779-61367]

KAR I TARAF (DAVALI)

: (Van) Edremit Belediye Ba kanlı ı

-UETS[35742-52470-05343]

VEK L

: Av. Mesut YILDIZ

STEM N ÖZET

: Davacı tarafından, Van ili, Edremit ilçesi Yenicami Mahallesi, 237 ada, 1 sayılı parselin batısında bulunan ve kaymakamlık plajı olarak bilinen yer ile yanındaki iskelede "rekreatif amaçlı iskele, aralarında 150 metre mesafe olmak kaydı ile 6 m²'yi geçmeyen büfe ve kirletici etkisi olmayan fosseptik yapımını gerektirmeyen seyyar tuvalet ile sabit olmayan du , gölgelik ve soyunma kabini" yapılması için kamu yararı kararı alınmasına ili kin Edremit Belediye Encümeninin 24/09/2021 tarih ve 483 sayılı kararının iptali istemiyle açılan davada, "Ö reti ve uygulamada; ilk inceleme hususlarından biri olarak öngörülen kesin ve yürütülebilir i lem kavramı icrai i lem kavramı ile birlikte de erlendirilmekte ve kamu gücü ve kudretinin üçüncü ki iler üzerinde ayrıca ba ka bir i lemin varlı na gerek olmaksızın do rudan do ruya çe itli hukuki sonuçlar do urmak suretiyle etkisini gösterdi i i lemlerin icrai nitelikte oldukları belirtilmektedir. İlgililer hakkında hukuksal bir etki göstermeyen danı ma kararları, görü belirten kararlar, uygulama ve hazırlık i lemleri, bildirici ve iç düzen i lemleri gibi i lemlerin icrai nitelikte olmadıkları ve idari davaya konu edilemeyecekleri kabul edilmektedir. Bu kapsamda bir idari kararın alınmasından önce tesis edilen, bilgilendirici, aydınlatıcı ve yönlendirici özelli i haiz, asıl i lemin hazırlık sürecinde geçirilmesi gereken bir a amayı ifade eden, idari i lemi meydana getiren iradenin bir parçasını olu turmayan i lemlerin ilgililerin hukuksal durumlarında etki yaratacak nitelikte bulunmadıkları ve idari davaya konu olamayacakları açıktır. Bakılan uyu mazlıkta; Mahkememizin 17.11.2023 tarihli ara kararıyla "dosyadaki bilgi ve belgelerden, dava konusu alanın tescil harici alan oldu unun anla ıldı ı, di er yandan, savunma dilekçesinde ise, 24/09/2021 tarih ve 483 sayılı kararı ile alınan kamu yararı kararının onaylandıktan sonra halk plajı olarak kullanılan kaymakamlık plajı ile yanında bulunan iskelede 1 adet erkek, 1 adet kadın ve 1 adet engelli wc olmak üzere toplamda 3 adet wc, 2 adet du a kabin ve soyunma kabini ile 1 adet büfe ve oturma alanı in a edildi inin belirtildi i görüldü ünden; Van li, Edremit İlçesi Yenicami mahallesi, 237 ada, 1 numaralı parselin batısında bulunan ve kaymakamlık plajı olarak bilinen yer ile yanındaki iskele için alınan kamu yararı kararının hangi i lemi yerine getirilmesi amacıyla (kamula tırma, ihale vb) ve hangi mevzuat hükümlerine dayanılarak (Kamu yararı kararı alınması gerekti ine ili kin düzenlemeyi içerir) alındı unun açıklanmasını, Van li, Edremit İlçesi Yenicami mahallesi, 237 ada, 1 numaralı parselin batısında bulunan ve kaymakamlık plajı olarak bilinen yer ile yanındaki iskele için Edremit Belediye Encümeni'nin 24/09/2021 tarih ve 483 sayılı kararı haricinde anılan yer için alınmı ba kaca bir karar bulunup bulunmadı un" sorulması üzerine davalı dare tarafından dava konusu yerlerle ilgili olarak Kıyı Kanununun 1. ve 2. maddeleri esas alınarak kamu yararı kararı alındı ı, Van li, Edremit İlçesi Yenicami mahallesi, 237 ada, 1 numaralı parselin batısında bulunan ve Kaymakamlık Plajı olarak bilinen yer ile yanındaki iskele için Edremit Belediye Encümeni'nin 24/09/2021 tarih ve 483 sayılı kararı haricinde ba kaca bir karar alınmadı ı belirtilmektedir. Bu durumda, davalı dare tarafından, Kıyı Kanunu uyarınca kamu yararı kararı alındı ı belirtilmi ise de, söz konusu i lemin Kıyı ve Sahil eritlerinden yararlanmasına yönelik oldu u ve sadece Kıyı Kanunu kapsamında kullanılacak yerlerin belirlenmesine ili kin oldu u, öte yandan kamula tırma vb. idari i lemleri meydana getiren iradenin bir parçasını da olu turmadı ı, dolayısıyla bu haliyle tek ba na dava konusu edilebilir, kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte bulunmaması kar ısında, i bu davanın esasının incelenmesine olanak bulunmamaktadır." gerekçesiyle verilen, davanın esası incelenmeksizin reddine dair Van 2. dare Mahkemesinin 27/12/2023 tarih ve E: 2022/2580, K: 2023/3424 sayılı kararının; hukuka aykırı oldu u, davalı kurumun ba latmı oldu u i lemin çevreye zarar verdi i ve iptal edilmedi i takdirde bu i lemin ba ta Van Gölü olmak üzere çevreye büyük zarar vermeye devam edece inin a ikar oldu u, keza mahkeme dosyasına sunulan bilirki i raporunda, söz konusu i lemin özetle kıyı

ESAS NO : 2024/344

KARAR NO : 2024/651

kenara aykırı olarak in a edildi i ve yapıların ruhsatsız oldu unun tespit edildi i, hali hazırda yok olma tehlikesi ile kar ıla an ve bilim insanların yalnızca 20 yıl ömür biçti i Van Gölü kıyısına yapılacak olan tesisin Van Gölünü ve çevresini olumsuz yönde etkileyece i, 3621 sayılı Kıyı Kanunu'na riayet edilmedi i, göle zarar veren her türlü yapının kamuya bir yararının olmayaca ı öne sürülerek 2577 sayılı darî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 45'inci maddesi uyarınca incelenerek kaldırılması istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZET : stinaf a amasında savunma dilekçesi verilmemi tir.

TÜRK M LLET ADINA

Karar veren Erzurum Bölge dare Mahkemesi 3. darî Dava Dairesince; istinaf ba vuru dilekçesi ile dava dosyası içindeki di er tüm bilgi ve belgeler incelendikten sonra i in gere i görü üldü:

stinaf ba vurusunun tekemmül etmi olması nedeniyle, istinaf a amasındaki yürütmenin durdurulması iste i hakkında karar verilmeksizin do rudan (istinaf ba vurusuna ili kin) nihaî kararın verilmesi uygun görülmü tür.

Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" ba lıklı 36. maddesinde; "Herkes, me ru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." hükmüne yer verilmi tir.

2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; dava dilekçesinin dava konusu i lemin idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir i lem olup olmadığı yönünden incelenece i ve aynı maddenin altıncı fıkrasında da, dava konusu i lemin idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir i lem niteli inde olmadığı mın ilk incelemeden sonra tespit edilmesi halinde de davanın her safhasında 15'inci madde hükmünün uygulanaca ı, 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ise; kesin ve yürütülmesi gerekli olmayan i lemlere kar ı açılan davaların reddedilece i kurala ba lanmı tir.

03.08.1990 tarih ve 20594 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeli in "Kıyıda ve Denizde Yapı" ba lıklı **13. maddesinde**, "c) (De i ik:RG-24/10/2020-31284) Kıyılarda ayrıca uygulama imar planı yapılmadan; rekreatif amaçlı iskele, tonoz sistemleri, aralarında en az 150 metre mesafe olmak kaydı ile 6 m²'yi geçmeyen büfe ve kirletici etkisi olmayan fosseptik yapımını gerektirmeyen seyyar tuvalet ile sabit olmayan du , gölgelik ve soyunma kabini. (...) yapılabilir. (...)Kıyılarda yapılan yapı ve tesisler, yapım amaçları dı nda kullanılamazlar." hükmüne, "Sahil eridinde Planlama" ba lıklı **17. maddesinde** ise, "Sahil eridinde uygulama imar planı yapıp onaylanmadan uygulamaya geçilemez. Tamamen veya kısmen yapıla mamı sahil eritlerinde yapılacak plânlar: Kanunun 5 inci maddesindeki esaslar dikkate alınarak a a ıdaki ekilde düzenlenir. Sahil eritlerinin birinci bölümünü içeren uygulama imar planları, tümüyle açık alan olarak toplumun kullanımına tahsis edilecek ekilde düzenlenir. Bu alanlarda sadece yaya yolları, gezinti ve dinlenme alanları, seyir teras ve alanları ile bu Yönetmeli in 4 üncü maddesinde tanımlanan rekreatif amaçlı kullanımlar ile bu Yönetmeli in 13 üncü maddesinde belirlenen yapı ve tesisler yer alabilir. Bu alan içinde toplumun yararlanmasına açık yapılar da dahil olmak üzere ba ka hiç bir yapı ve tesis yapılamaz. Sahil eridinin ikinci bölümünde yapılacak planlar, bu Yönetmeli in 13 ve 14 üncü maddesinde sayılan yapı ve tesisler ile toplumun yararlanmasına açık olmak artı ile konaklama hariç bu Yönetmelikte tanımlanan günübirlik turizm yapı ve tesislerini kapsayacak ekilde düzenlenir. Sahil eridinin ikinci bölümünde yapılacak günübirlik turizm yapı ve tesisleri için emsal 0.20' yi, bir (1) katı, H=4.50 metreyi, asma katlı yapılması halinde H=5.50 metreyi geçmemek üzere plan kararları getirilebilir. (De i ik:RG-24/10/2020-31284) 2634 sayılı Turizmi Te vik Kanununa tabi alanlardan sahil eridini kapsayanlarda uygulama imar planları, aynı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca düzenlenip onaylanarak yürürlü e girer. Yukarıdaki fıkra kapsamı dı nda kalan uygulama imar planları 3194 sayılı mar Kanununun ilgili maddeleri uyarınca Bakanlık, valilik veya belediyesince onaylanarak yürürlü e girer. (...)" düzenlemelerine yer verilmi tir.

Dosyanın incelenmesinden; Van ili, Edremit ilçesi, Yenicami Mahallesi, 237 ada, 1 sayılı parselin batısında bulunan ve kaymakamlık plajı olarak bilinen yer ile yanındaki iskelede "rekreatif amaçlı iskele,

T.C.
ERZURUM
BÖLGE DARE MAHKEMESİ
3. DARİ DAVA DA RES

ESAS NO : 2024/344
KARAR NO : 2024/651

aralarında 150 metre mesafe olmak kaydı ile 6 m²'yi geçmeyen büfe ve kirletici etkisi olmayan fosseptik yapımını gerektirmeyen seyyar tuvalet ile sabit olmayan du , gölgelik ve soyunma kabini" yapılması maksadıyla, Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeli in 13. ve 17. maddeleri uyarınca Edremit (Van) Belediye Encümeninin 24/09/2021 tarih ve 483 sayılı kamu yararı kararının alındı ı, anılan kararın 04/10/2021 tarih ve 789 sayılı Edremit Kaymakamı ı i lemiyle onaylandı ı, bunun üzerine 24/09/2021 tarih ve 483 sayılı kamu yararı kararının iptali istemiyle istinafa konu olan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Bakılan davada, Mahkemesince her ne kadar "Bu durumda, davalı dare tarafından, Kıyı Kanunu uyarınca kamu yararı kararı alındı ı belirtilmi ise de, söz konusu i lemin Kıyı ve sahil eritlerinden yararlanmasına yönelik oldu u ve sadece Kıyı Kanunu kapsamında kullanılabilir yerlerin belirlenmesine ili kin oldu u, öte yandan kamula tırma vb. idari i lemleri meydana getiren iradenin bir parçasını da olu turmadı ı, dolayısıyla bu haliyle tek ba ma dava konusu edilebilir, kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte bulunmaması kar ısında, i bu davanın esasının incelenmesine olanak bulunmamaktadır." gerekçesiyle davanın esası incelenmeksizin reddine karar verilmi ise de, dava dosyasındaki bilgi, belgeler ile bilirki i raporu birlikte incelendi inde, encümen kararında bahsi geçen imalatların yapımına ba landı ı, anılan in aî faaliyetlerin dayana ı idarî i leminde dava konusu Encümen kararının oldu u, dolayısıyla dava konusu i lemin bu hâliyle idarî davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi gerekli icraî bir i lem oldu u kanaatine varılmı tır.

Bu durumda Mahkemesince; dosyanın esastan incelenmesi, tarafların iddiaları ve bilirki i raporunda yer verilen tespitler de erlendirilerek (Kıyı Kanunu ve Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik hükümleri uyarınca bu yapıların yapılıp yapılamayaca ı, anılan yapıların mevzuata uygun te ekkül edip etmedi i v.s) bir karara varılması gerekir iken, davanın esası incelenmeksizin reddine karar verilmesinde, (hak arama hürriyeti çerçevesinde) hukuka ve yargılama usûlüne uygunluk görülmemi olup, yukarıda belirtilen hususlar do rultusunda yeniden karar verilmek üzere dava dosyasının Mahkemesine gönderilmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle;

- stinaf ba vurusunun **kabulü** ile istinaf konusu dare Mahkemesi kararının **kaldırılmasına**, yukarıda belirtilen hususlar do rultusunda yeniden karar verilmek üzere dava dosyasının Mahkemesine **gönderilmesine**,
 - Yargılama giderleri ve vekâlet ücreti hakkında yukarıda belirtilen hususlar do rultusunda yapılacak yeni yargılama neticesinde karar verilece inden, bu a amada yargılama giderleri ve vekâlet ücreti hakkında Dairemizce hüküm kurulmasına gerek bulunmadı ma,
 - bu kararın taraflara tebli inin Mahkemesince yapılmasına,
 - Temyiz yolu kapalı olmak üzere,
- 08/05/2024 tarihinde oy birli iyle kesin olarak karar verildi.

Ba kan
O UZHAN DEM R
104622

Üye
ZAFER BULUT
191820

Üye
SEYD PARAKAZAN
167809

09/05/2024/KA

